

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 017324 17 Кж 4
Бања Лука, 18.01.2018. године

Врховни суд Републике Српске, у Посебном вијећу за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала, састављеном од судија, Обрена Бужанина, као предсједника вијећа, Горане Микеш и др Вељка Икановића, као чланова вијећа, уз судјеловање записничара Мире Мачкић, у кривичном предмету против оптужених В. М., Г. П., А. П. и О. Б., због стицаја кривичних дјела разбојништва из члана 233. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске и недозвољене производње и промета оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. истог Закона, одлучујући о жалбама бранилаца оптужених В. М., Г. П. и О. Б., адвоката Ј. Ј. и Ј. И. из Б. Л., те оптуженог А. П., адвоката А. М. из Б. Л., изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци, Посебно одјељење за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала, број 11 0 К 017324 16 К-п од 29.5.2017. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички јавни тужилац Живана Бајић, оптужени и њихови браниоци, донио је дана 18.01.2018. године

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Уважавају се жалбе бранилаца оптужених В. М., Г. П., А. П. и О. Б., укида пресуда Окружног суда у Бањој Луци, Посебно одјељење за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала, број 11 0 К 017324 16 К-п од 29.5.2017. године, и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом Окружног суда у Бањој Луци, Посебно одјељење за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала, број 11 0 К 017324 16 К-п од 29.5.2017. године, оглашени су кривим оптужени В. М., Г. П., А. П. и О. Б., због кривичног дјела разбојништва из члана 233. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС), у стицају са кривичним дјелом недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. истог Закона, те је оптуженима В. М., Г. П. и А. П., за кривично дјело разбојништва из члана 233. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, утврђена је казна затвора у трајању од по 10 (десет) година, а за кривично дјело недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. истог КЗ РС, утврђена је казна затвора у трајању од по 2 (двие) године, па су, на основу одредбе члана 42. став 2. тачка 2. КЗ РС, осуђени на јединствену казну затвора у трајању од по 11 (једанаест) година, а оптуженом О. Б., за кривично

дјело разбојништва из члана 233. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, утврђена је казна затвора у трајању од 8 (осам) година, а за кривично дјело недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. истог КЗ РС, утврђена је казна затвора у трајању од 2 (двје) године, па је, на основу одредбе члана 42. став 2. тачка 2. КЗ РС, осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 9 (девет) година. На основу члана 44. став 1. КЗ РС, у изречене јединствене казне затвора, урачунато је вријеме проведено у притвору, и то оптуженима В. М., Г. П. и А. П., од 13.01.2016. године, а оптуженом О. Б., од 15.01.2016. године, па надаље. На основу члана 94. и 95. КЗ РС, од оптужених је одузета имовинска корист коју су прибавили извршењем кривичног дјела у износу од 543.204,63 КМ, који износ су оптужени солидарно дужни уплатити у року од 30 дана по правоснажности пресуде, а у солидарни удио оптуженог Г. П. је урачунат износ од 700 еура, што према службеном курсу износи 1.369,08 КМ и 6,30 КМ, те износ од 50 еура, што према службеном курсу износи 97,79 КМ, а у солидарни удио оптуженог О. Б. је урачунат износ од 1.560,00 КМ. На основу члана 399. став 7. КЗ РС, од оптужених је одузето ватрено оружје и то: аутоматска пушка марке „Црвена застава“ 7,62x39 мм, „М70АБ2“, серијског броја ..., аутоматска пушка марке „Црвена застава“ 7,62x39 мм, „М70АБ2“, серијског броја ..., аутоматска пушка марке „Црвена застава“ 7,62x39 мм, „М70АБ2“, серијског броја ..., аутоматска пушка марке „Црвена застава“ 7,62x39 мм, „М70Б1“, серијског броја ..., аутоматска пушка марке „Црвена застава“ 7,62x39 мм, „М70АБ2“, серијског броја ..., пет оквира за муницију, калибра 7,62x39 мм, 43 комада метака калибра 7,62x39 мм и ручни ракетни бацач М80, серијски број На основу члана 62. КЗ РС, од оптужених је одузето путничко моторно возило „Audi A6“ тамнозелене боје, без регистарских ознака, број шасије На основу члана 99. став 1. у вези са чланом 96. став 1. тачка а) и е) и ж) ЗКП РС, оптужени су обавезани да накнаде трошкове кривичног поступка, у износу од по 2.013,36 КМ, те паушала у износу од по 500,00 КМ, а оптужени О. Б. и трошкове кривичног поступка, који се односе на награду и накнаду браниоца по службеној дужности, коју висину ће суд утврдити посебним рјешењем. На основу члана 108. став 1. и 3. ЗКП РС, оштећени С. о. д.д. З., Агенција S. s. д.о.о. Б. Л. и оштећени Ђ. Б., са имовинскоправним захтјевима, упућују се на парницу.

Против наведене пресуде, жалбе су, благовремено, изјавили браниоци оптужених В. М., Г. П. и О. Б., адвокати Ј. Ј. и Ј. И. из Б. Л., те бранилац оптуженог А. П., адвокат А. М. из Б. Л.

Жалба бранилаца оптужених В. М., Г. П. и О. Б. је изјављена због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона, одлуке о кривичној санкцији, одузимању имовинске користи, трошковима кривичног поступка, те одлуке о имовинскоправном захтјеву, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и, на основу члана 297. тачка а) ЗКП РС, оптужба одбије или, на основу члана 298 тачке а) и в) ЗКП РС, оптужени ослободе од оптужбе или, побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Жалба браниоца оптуженог А. П. је изјављена због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног

стања, повреде Кривичног закона, одлуке о кривичној санкцији и одузимању имовинске користи, те одлуке о трошковима кривичног поступка, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, или, првостепена пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе на основу члана 298. тачка в) ЗКП РС, или та пресуда преиначи и оптужени блаже казни.

Одговор на жалбе, није поднесен.

У сједници Посебног вијећа за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала овог суда, бранилац оптужених В. М., Г. П. и О. Б., адвокат Ј. Ј. из Б. Л. је изложила жалбу, наглашавајући аргументе изнесене у оквиру жалбеног основа битне повреде одредаба кривичног поступка, остајући код свих других приговора из жалбе, као и приједлога. Бранилац оптуженог А. П., адвокат А. М. из Б. Л. је изложила жалбу, остајући код разлога и приједлога из жалбе. Оптужени су подржали излагање својих бранилаца. Републички јавни тужилац, Живана Бајић је предложила да се жалбе одбију, као неосноване, и првостепена пресуда потврди.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци овог рјешења из слиједећих разлога:

Основани су аргументи из жалбе бранилаца оптужених В. М., Г. П. и О. Б., у прилог тврдњи да су, у побијаној пресуди, изостали разлози у погледу приговора одбране да биолошки узорци, који су били предмет вјештачења у „Универзитету у Б.-Биолошки факултет“, нису достављени у складу са Правилником о начину прикупљања, паковања и транспортовања ДНК узорака. Наиме, указујући на пропусте у достављању спорних узорака на вјештачење у наведени Универзитет, одбрана је на главном претресу (дана 17.5.2017. године), у једном дијелу приговарала начину на који је поступајући тужилац изузео предмете из депозита суда дана 02.10.2015. године и дио тих предмета издвојио за потребе вјештачења, а преостали вратио у депозит суда 06.10.2015. године. У вези са тим приговорима, а у контексту фотодокументације Биолошког факултета, којом је забиљежен пријем чаура и брисева са даном 05.10.2015. године, одбрана је на истом главном претресу, потенцирала да је врећица означена бројем ..., жуте боје, прије него што је достављена на Биолошки факултет, раскинута, да је евиденс трака стављена накнадно, а да су из те врећице извађене плаве коверте са брисевима, које нису биле заштићене ни евиденс траком ни хефт машином. У погледу чињеница које су од одлучног значаја за наведене приговоре одбране изнесене на главном претресу, у побијаној пресуди су изостали разлози, и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС.

Основани су приговори жалби бранилаца оптужених В. М., Г. П., А. П. и О. Б., засновани на тврдњи да је у поступку доношења побијане пресуде, првостепени суд, усвојивши приједлог јавног тужиоца да се саслушају у својству свједока саизвршиоци предметног кривичног дјела Ж. И., Г. Ј. и Д. К. (у односу на које је раздвојен поступак и у ком поступку имају статус осумњичених), поступио противно одредбама члана 151. став 2. ЗКП РС, које регулишу процесни положај свједока, посматрано у контексту поука и

упозорења које претходе њиховом саслушању, те да је у односу на процесну улогу ових лица, кроз дато образложење на главном претресу а и образложењу пресуде, првостепени суд запао у противрјечности таквог карактера усљед којих је, у коначници, остало нејасно која је процесна улога ових лица с једне стране, а с друге стране вриједносни значај њихових исказа, као доказа. При томе се жалбеним аргументима апострофира неодрживост тезе првостепеног суда изражене у образложењу побијане пресуде, по којој наведена лица имају статус осумњичених лица, па слиједом тога, да као осумњичени, немају обавезу давања истинитог исказа, те да се, на исказу осумњиченог, не може заснивати судска одлука (страна 15. пасус 2. пресуде), да би потом, супротно наведеном закључку о немогућности заснивања пресуде на исказу осумњиченог, код оцјене ових исказа као доказа (на странама 61. и 62. побијане пресуде), првостепени суд поклатио вјеру овим исказима као вјеродостојним, те између осталог, и на тим исказима засновао побијану пресуду.

Наиме, одредбе ЗКП РС не познају процесну могућност саслушања осумњиченог на главном претресу с обзиром на то да он тај статус има у фази истраге па до потврђивања оптужнице, док моментом потврђивања оптужнице осумњичени добија статус оптуженог, а саслушање оптуженог на главном претресу у поступку који се, по потврђеној оптужници, води против њега је могуће ако он одлучи дати исказ и то само под условима из члана 274. став 2. ЗКП РС. При томе ће бити подвргнут директном и унакрсном испитивању, те опоменут и упозорен у смислу одредби члана 151. ЗКП РС, укључујући и опомену да је дужан говорити истину, да не смије ништа прећутати и да давање лажног исказа представља кривично дјело. У том случају оптужени, као свједок, не полаже заклетву.

У конкретном предмету наведена лица, неспорно је, немају статус оптужених, а њихов статус осумњичених лица у другом предмету је потпуно ирелевантан код одређивања њиховог процесног положаја у овом предмету, јер у ситуацији када је од стране тужиоца предложено и од суда прихваћено њихово саслушање у овом предмету, онда они несумњиво имају статус свједока и подлијежу правилима о саслушању свједока предвиђеним одредбама члана 151. и 277. ЗКП РС, осим што се у смислу одредби члана 154. истог Закона не смију заклинати нити давати изјаву (заклетва и изјава су садржајно одређене у члану 153. ЗКП РС) због постојања основане сумње да су учествовала у кривичном дјелу због кога се саслушавају.

Неодржив је и закључак побијане пресуде изражен у становишту да се на исказу осумњиченог не може заснивати судска пресуда (које је исказано као правило без изузетка на страни 15. пасус 2. пресуде), па без обзира што ово становиште није примјењиво на конкретну ситуацију, јер према оцјени овог суда наведена лица имају статус свједока у овом предмету, потребно је указати на садржај одредби члана 143. став 6. ЗКП РС, које прописују да се на исказу осумњиченог не може заснивати судска пресуда само ако приликом његовог испитивања осумњичени није упозорен и поучен о својим правима у смислу члана 143. ЗКП РС.

Дакле, наведена одредба прописује изузетке у којима се на исказу осумњиченог не може заснивати судска одлука, а у супротном важи правило да

се искази оптуженог, које је дао у истрази као осумњичени, могу користити на главном претресу приликом његовог директног и унакрсног испитивања оптуженог када одлучи да свједочи на главном претресу (члан 288. став 1. у вези са чланом 274. став 2. ЗКП РС), а и у ситуацији кад оптужени на главном претресу одлучи да не износи своју одбрану и не одговара на постављена питања, његов исказ из истраге је допуштен као доказ на главном претресу, па и без његове сагласности може бити прочитан и кориштен као доказ под условима предвиђеним одредбом члана 143. став 2. тачка в) ЗКП РС. У напријед наведеним ситуацијама кориштења исказа оптуженог који је дао у истрази у својству осумњиченог, тај исказ једнако као и сваки други доказ изнесен на главном претресу, подлијеже оцјени у смислу одредби члана 295. став 2. ЗКП РС, те обавези суда да га образложи с аспекта вјеродостојности, у смислу одредбе члана 304. став 7. истог Закона.

Из изнијетог произлази основаност жалбених тврдњи, да је на главном претресу, приликом саслушања Ж. И., Г. Ј. и Д. К., првостепени суд поступио противно одредбама члана 151. став 2. ЗКП РС, када наведена лица није саслушао према правилима о саслушању свједока, која подразумевају обавезу суда да свједока опомене да је дужан говорити истину, да не смије ништа прећутати и да давање лажног исказа представља кривично дјело. Како приликом саслушања наведених свједока није примјењена цитирана законска одредба, то је пропуст првостепеног суда да свједоке саслуша уз упозорења садржана у тој одредби, могао бити од утицаја на законито и правилно доношење одлуке, па се у том пропусту, по оцјени овог суда, манифестује битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са одредбом члана 151. став 2. ЗКП РС, а не битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, како то жалбе сугеришу.

Осим тога мањкавостима образложења побијане пресуде, која се огледају у противрјечним разлозима с аспекта процесне улоге ових саслушаних лица (свједоци или осумњичени), те у сегменту оцјене вјеродостојности њихових исказа као доказа (генерално се закључује да се на исказу осумњичених не може заснивати пресуда, а потом се прихватају као вјеродостојни искази лица којима суд даје статус осумњичених), побијана пресуда је, у суштини, изазвала такву конфузију да је образложење нејасно у погледу ових одлучних чињеница, па такав недостатак образложења, у суштини, манифестује одсуство разлога о чињеницама од одлучног значаја и одражава битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, како се то жалбом браниоца оптуженог А. П. основано истиче.

Основани су жалбени приговори бранилаца оптужених В. М., Г. П. и О. Б., у прилог тврдњи да је претресно вијеће првостепеног суда, на главном претресу дана 13.02.2017. године, пропустило примјенити одредбу члана 266. став 2. ЗКП РС, те је настављен главни претрес и након што је протекао рок од 30 дана од ранијег главног претреса, који је одржан дана 23.12.2016. године.

Наиме, одредбом члана 266. став 2. ЗКП РС, прописано је да главни претрес који је одгођен мора изнова почети ако се измијенио састав вијећа или ако је одгађање трајало дуже од 30 дана, али уз сагласност странака и браниоца, вијеће може одлучити да се у оваквом случају свједоци и вјештаци не

саслушавају поново и да се не врши нови увиђај, него да се користе искази свједока и вјештака дати на ранијем главном претресу, односно да се користи записник о увиђају.

На овај начин је успостављена обавеза да главни претрес тече у континуитету, односно да, уколико није могуће осигурати континуитет главног претреса, нужно је осигурати да одложени дијелови главног претреса чине једну цјелину. Из садржаја одредбе члана 266. став 2. ЗКП РС, произлази да, уколико је одгађање трајало дуже од 30 дана, више не постоји цјелина између одгођеног и настављеног главног претреса, што обавезује претресно вијеће да главни претрес почне изнова, и није предвиђен, нити могућ било какав изузетак, ни под којим условима. Ради се, дакле, о императивној норми и законодавац нигдје не говори о разлозима одгађања главног претреса а није од значаја да ли је до одгађања главног претреса дошло неком од радњи странка у поступку, браниоца, или суда, односно да ли су разлози наведеног одгађања оправдани или нису.

Како је у конкретном случају главни претрес од 13.02.2017. године, настављен након протеча више од 30 дана (ранији претрес одржан дана 23.12.2016. године), то тиме није одржан континуитет главног претреса, а одложени дијелови главног претреса, у смислу цитиране законске одредбе, не чине цјелину, па је пропуст претресног вијећа првостепеног суда да примјеном императивне одредбе члана 266. став 2. ЗКП РС, одгођени главни претрес почне изнова, могао бити од утицаја на законито и правилно доношење пресуде, те је слиједом тога пропуштањем да поступи на тај начин, првостепени суд починио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. ЗКП РС.

Цијенећи наведено, овај суд налази да су, у поступку доношења побијане пресуде, почињени наведени облици битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) и члана 311. став 2. ЗКП РС, ради чега је уважио жалбе бранилаца оптужених, којима је указано на наведене повреде, и на основу одредбе члана 329. став 1. тачка а) ЗКП РС, побијану пресуду укинуо, те предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку, првостепени суд ће, у смислу одредби члана 331. ЗКП РС, одржати нови главни претрес, на коме ће отклонити битне повреде одредаба кривичног поступка, на које је указано овим рјешењем, тако што ће обезбједити континуитет главног претреса у смислу одредбе члана 266. став 2. ЗКП РС, на том главном претресу саслушати свједоке Ж. И., Г. Ј. и Д. К. према правилима које предвиђа одредба члана 151. став 2. ЗКП РС, те све доказе изведене на главном претресу и оне коју буду прихваћени, као докази материјал у смислу члана 331. став 4. ЗКП РС, оцијенити на начин предвиђен чланом 295. став 2. ЗКП РС, те све одлучне чињенице до којих таквом оцјеном доказа дође, образложити на начин прописан чланом 304. став 7. ЗКП РС.

Записничар
Мира Мачкић

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић